

ΠΡΟΣ	: Εποπτευόμενους Οργανισμούς i. Κυπριακές Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών ii. Επιχειρήσεις Παροχής Διοικητικών Υπηρεσιών iii. Ανοικτού Τύπου Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων iv. Διαχειριστές Ανοικτού Τύπου Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων v. Διαχειριστές Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων vi. Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων vii. Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων Περιορισμένου Αριθμού Προσώπων
ΑΠΟ	: Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	: 23 Φεβρουαρίου 2018
ΑΡ. ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ	: Ε260
ΘΕΜΑ	: Συνήθειες και επαναλαμβανόμενες αδυναμίες και/ή παραλείψεις και βέλτιστες πρακτικές (best practice standards) που διαπιστώθηκαν κατά τους επιτόπιους ελέγχους που διενεργήθηκαν σχετικά με την παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (‘η ΕΚΚ’), επιθυμεί να ενημερώσει τους εποπτευόμενους οργανισμούς για τα ακόλουθα:

Κατά τα έτη 2016-2017, η ΕΚΚ διενήργησε επιτόπιους ελέγχους στους οργανισμούς που υπόκεινται στην εποπτεία της («εποπτευόμενοι οργανισμοί») για να αξιολογήσει τη συμμόρφωσή τους με τον περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμο (‘ο Νόμος’) και την Οδηγία της Επιτροπής ΟΔ144-2007-08 για την Παρεμπόδιση Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (‘η Οδηγία’).

Τα αποτελέσματα των επιτόπιων ελέγχων κατέδειξαν σημαντική βελτίωση στις εσωτερικές διαδικασίες και στα μέτρα που εφαρμόζονται από τους εποπτευόμενους οργανισμούς για την παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Ενώ η ΕΚΚ έχει διαπιστώσει την εφαρμογή ορισμένων βέλτιστων πρακτικών από τους εποπτευόμενους οργανισμούς, έχει επίσης διαπιστώσει συνήθειες και επαναλαμβανόμενες αδυναμίες και/ή παραλείψεις, για τις οποίες η ΕΚΚ, πέραν των μέτρων που έχει ήδη λάβει για να διασφαλιστεί η πλήρης συμμόρφωση όλων των εποπτευόμενων οργανισμών, τους καλεί να επιληφθούν δεόντως και να λάβουν αμέσως διορθωτικά μέτρα.

A. Βέλτιστες Πρακτικές (Best practice standards)

Κατά τη διενέργεια των επιτόπιων ελέγχων, η ΕΚΚ διαπίστωσε τις ακόλουθες βέλτιστες πρακτικές, η επισήμανση των οποίων αποσκοπεί στην υπενθύμιση του τρόπου με τον οποίο οι εποπτευόμενοι οργανισμοί θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεώσεις τους για διατήρηση και βελτίωση των συστημάτων, ελέγχων και διαδικασιών για την παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

- Εισαγωγή και υιοθέτηση πολιτικών για την μη αποδοχή μετρητών ως μέθοδο πληρωμής.
- Επιστροφή χρημάτων σε πελάτη στον ίδιο τραπεζικό λογαριασμό από όπου προήλθαν, ο οποίος είναι πάντοτε επ' ονόματι του ίδιου πελάτη.
- Εφαρμογή αυτοματοποιημένων ηλεκτρονικών συστημάτων για:
 - τον προσδιορισμό ταυτότητας και συνεχή άσκηση δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, περιλαμβανομένου του ελέγχου (verification) και της επικαιροποίησης των στοιχείων και πληροφοριών που συλλέγονται,
 - την παρακολούθηση των συναλλαγών των πελατών για τον εντοπισμό και τη διερεύνηση συναλλαγών οι οποίες είναι εκτός της φυσιολογικής και δικαιολογημένης κίνησης των λογαριασμών των πελατών. Οι συναλλαγές θα πρέπει επίσης να παρακολουθούνται για εντοπισμό ασυνήθιστων ή ύποπτων συμπεριφορών οι οποίες είναι ασυμβίβαστες με το οικονομικό πορτραίτο του πελάτη, περιλαμβανομένων των συναλλαγών που πραγματοποιούνται χωρίς προφανή οικονομικό ή νόμιμο σκοπό.
- Εργοδότηση συγκεκριμένων μελών του προσωπικού με αποκλειστικό καθήκον και ευθύνη την εφαρμογή πρακτικών, μέτρων, διαδικασιών και ελέγχων σχετικών με την παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.
- Αύξηση της εκπαίδευσης και επιμόρφωσης που παρέχεται σε όλο το προσωπικό, περιλαμβανομένων και των μελών του διοικητικού συμβουλίου, για αναβάθμιση και επικαιροποίηση των γνώσεων τους σε θέματα διαδικασιών και ελέγχων για την παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.
- Λήψη άμεσων διορθωτικών μέτρων για την αντιμετώπιση τυχόν αδυναμιών και/ή παραλείψεων που έχουν διαπιστωθεί από την ΕΚΚ κατά τη διάρκεια των επιτόπιων ελέγχων.

B. Συνήθειες και επαναλαμβανόμενες αδυναμίες και/ή παραλείψεις

Η ΕΚΚ, κατά τη διενέργεια των επιτόπιων ελέγχων, διαπίστωσε τις ακόλουθες συνήθειες και επαναλαμβανόμενες αδυναμίες και/ή παραλείψεις αναφορικά με τη συμμόρφωσή των εποπτευόμενων οργανισμών με το Νόμο και την Οδηγία.

i. Άσκηση δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη

- Ο έλεγχος (verification) των στοιχείων και πληροφοριών που συλλέγονται για τον πελάτη ή τον πραγματικό του δικαιούχο, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον υπολογιζόμενο κίνδυνο (risk-based approach). Η ΕΚΚ εντόπισε αδυναμίες στις εν λόγω διαδικασίες, οι οποίες συνέβαλλαν στην ανεπαρκή δημιουργία του οικονομικού πορτραίτου του πελάτη, περιλαμβανομένων των ανεπαρκών μέτρων για έλεγχο της πηγής των περιουσιακών στοιχείων και κεφαλαίων.
- Οι διαδικασίες λήψης και αξιολόγησης των πληροφοριών σχετικά με το ιστορικό των πελατών ή των πραγματικών τους δικαιούχων ήταν επίσης ανεπαρκείς. Αυτό συνάγεται από

το ότι οι εποπτευόμενοι οργανισμοί δεν ήταν πλήρως «εφοδιασμένοι» για την ακριβή επισήμανση, καταγραφή και αξιολόγηση του κινδύνου που απορρέει από τους πελάτες.

- Θα πρέπει να εφαρμόζονται οι πολιτικές που θεσπίζουν και υλοποιούν τα χρονικά πλαίσια που έχουν τεθεί, για να διασφαλίζεται ότι οι πληροφορίες και τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί για τους πελάτες παραμένουν επικαιροποιημένα. Τα εν λόγω χρονικά πλαίσια βασίζονται στην κατηγοριοποίηση των πελατών βάσει κινδύνου, αλλά θα πρέπει να είναι ευέλικτα ούτως ώστε να περιλαμβάνουν οποιοδήποτε γεγονός ή συμβάν το οποίο προβλέπεται από τον Νόμο και/ή την Οδηγία ή το οποίο μπορεί να διαφοροποιήσει την κατηγοριοποίηση του πελάτη. Επιπρόσθετα, ένα ξεχωριστό έγγραφο (έντυπο ή ηλεκτρονικό) το οποίο περιλαμβάνει τα στοιχεία του πελάτη, θα πρέπει να τηρείται και να ενημερώνεται τακτικά με τις νέες πληροφορίες.
- Τέλος, η ΕΚΚ εντόπισε αδυναμίες στην εφαρμογή αυξημένων μέτρων δέουσας επιμέλειας (enhanced due diligence measures), που περιλαμβάνουν τους υψηλού κινδύνου πελάτες, ειδικότερα όσον αφορά τις συναλλαγές με πελάτες εξ' αποστάσεως (**non-face-to-face customers**).

ii. Χρόνος εφαρμογής ελέγχου ταυτότητας των πελατών

- Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν οι εποπτευόμενοι οργανισμοί χρησιμοποιούν την εξαίρεση στον κανόνα του ελέγχου (verification) της ταυτότητας του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου πριν τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης, ο έλεγχος της ταυτότητας του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου ολοκληρώνεται **κατά (during)** τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η ΕΚΚ έχει παρατηρήσει ότι δεν τηρούνται σε όλες τις περιπτώσεις πλήρως οι προϋποθέσεις της Εγκυκλίου E157. Οι προϋποθέσεις αυτές περιλαμβάνουν μέγιστο συνολικό ποσό κατάθεσης τις €2,000 και προθεσμία 15 ημερών για ολοκλήρωση του ελέγχου της ταυτότητας του πελάτη. Εάν ο έλεγχος δεν ολοκληρωθεί εντός των 15 ημερών, ο εποπτευόμενος οργανισμός υποχρεούται να τερματίσει την επιχειρηματική σχέση και να επιστρέψει αμέσως τα χρήματα στον πελάτη στον ίδιο τραπεζικό λογαριασμό από τον οποίο προήλθαν.

iii. Τερματισμός επιχειρηματικής σχέσης με τους πελάτες

- Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εποπτευόμενοι οργανισμοί παρέλειψαν να καταγράψουν στο εγχειρίδιο διαδικασιών και διαχείρισης κινδύνων, τις περιπτώσεις τερματισμού της επιχειρηματικής σχέσης με τους πελάτες. Αυτές περιλαμβάνουν την παράλειψη ή άρνηση των πελατών να προσκομίσουν, εντός εύλογου χρόνου, τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία και πληροφορίες που αφορούν τον έλεγχο (verification) της ταυτότητας τους και της δημιουργίας ή επικαιροποίησης του οικονομικού τους πορτραίτου.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εποπτευόμενοι οργανισμοί παρέλειψαν να **τερματίσουν, ως όφειλαν, την επιχειρηματική σχέση** με τους πελάτες στην περίπτωση που οι πελάτες παρέλειψαν ή αρνούσαν να προσκομίσουν τα απαραίτητα στοιχεία και πληροφορίες για τον έλεγχο (verification) της ταυτότητας και της δημιουργίας ή επικαιροποίησης του οικονομικού τους πορτραίτου.

iv. Διαρκής παρακολούθηση των λογαριασμών και συναλλαγών των πελατών

- Η ΕΚΚ έχει παρατηρήσει ότι ορισμένοι εποπτευόμενοι οργανισμοί δεν παρείχαν ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τις μεθόδους που χρησιμοποιούν για την παρακολούθηση των

λογαριασμών και συναλλαγών των πελατών, για εντοπισμό τυχόν ασυνήθιστης συμπεριφοράς. Σχετική με το πιο πάνω, θεωρείται η έλλειψη επαρκούς ποσότητας εξακριβωμένων και ενημερωμένων στοιχείων που τηρούνται για τους πελάτες, γεγονός που καθιστά δύσκολη την ανάπτυξη παραμέτρων για τον εντοπισμό ασυνήθιστων, ύποπτων συναλλαγών χωρίς προφανή, νόμιμο σκοπό ως απαιτείται για συμμόρφωση με το Νόμο και την Οδηγία.

- Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εποπτευόμενοι οργανισμοί με σημαντικό αριθμό πελατών, ακολουθούσαν μη αυτοματοποιημένη διαδικασία αξιολόγησης κινδύνου και παρακολούθησης συναλλαγών. Αυτό δημιούργησε ερωτήματα αναφορικά με την ικανότητά τους να παρακολουθούν τέτοιου μεγέθους πελάτες επαρκώς, διαρκώς και εγκαίρως.
- Αδυναμίες στις διαδικασίες που εφαρμόζουν ορισμένοι εποπτευόμενοι οργανισμοί αναφορικά με την εξέταση (screening) πελατών, σε σχέση με τις Διεθνείς Κυρώσεις που υιοθέτησε ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και των Περιοριστικών Μέτρων που υιοθέτησε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

v. Εσωτερική αναφορά και αναφορά στη ΜΟΚΑΣ

- Η ΕΚΚ διαπίστωσε ότι ορισμένοι εποπτευόμενοι οργανισμοί δεν διέθεταν επαρκή και κατάλληλα μέτρα και διαδικασίες για την εφαρμογή:
 - της εσωτερικής αναφοράς στον Λειτουργό Συμμόρφωσης του εποπτευόμενου οργανισμού, οποιασδήποτε πληροφορίας ή άλλου θέματος το οποίο αποδεικνύει ή δημιουργεί υποψίες ότι πελάτης ενέχεται σε αδικήματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και
 - της εξέτασης από τον Λειτουργό Συμμόρφωσης των εσωτερικών αναφορών και της διαβίβασής τους στη ΜΟΚΑΣ, όταν διαπιστώνεται ή όταν υπάρχουν εύλογες υποψίες ότι πελάτης ενέχεται σε αδικήματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.
- Η ΕΚΚ έχει διαπιστώσει ότι ο αριθμός των εσωτερικών αναφορών προς τον Λειτουργό Συμμόρφωσης καθώς και των αναφορών από τον Λειτουργό Συμμόρφωσης προς τη ΜΟΚΑΣ είναι σχετικά χαμηλός για ορισμένους εποπτευόμενους οργανισμούς. Παράγοντες που έχουν ληφθεί υπόψη, περιλαμβάνουν τον μεγάλο αριθμό πελατών και της αντίστοιχης κατηγοριοποίησης του κινδύνου τους, τη φύση και την πολυπλοκότητα των προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχουν οι συγκεκριμένοι εποπτευόμενοι οργανισμοί, το μέγεθος, τον όγκο και την αξία των συναλλαγών που διενεργούνται, καθώς και τις γεωγραφικές περιοχές της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.

Ενόψει των πιο πάνω, οι εποπτευόμενοι οργανισμοί καλούνται να συμμορφώνονται πλήρως με το Νόμο και την Οδηγία για την παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους, θα υπόκεινται στις διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται και επιβάλλονται από την ΕΚΚ βάσει του Νόμου.

Με εκτίμηση,

Δήμητρα Καλογήρου
Πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου